

	ABD:	38.077.523
	Hindistan:	32.512.366
	Brezilya:	20.614.866

Delta'nın Asemptomatik Dönemi

Delta varyantı ile enfekte olan kişilerde genellikle koronavirüsü yaymaya başladıktan iki gün sonrasında kadar COVID-19 semptomları görülmez. Bu kişilerin kendini iyi hissetmesi nedeniyle, varyantın çok daha geniş bir yayılımının olduğu düşünülüyor. Bu nedenle yayılımın durdurulması daha güç. Ayrıca Delta'nın SARS-CoV-2'nin orijinal versiyonu için tahmin edilen 2-4'lük R0'dan çok daha yüksek olan 6,4'lük bir R0'a sahip olduğunu tahmin eden çalışmalar da mevcut.

Küçük bir örneklem ile gerçekleştirilen bir çalışmada iki doz inaktif virüs aşısı alanlar Delta ile enfekte oldular. Ancak aşı, enfeksiyonun zirvesinde katılımcıların viral yüklerini azalttı. Aşılı bireylerin aşısız bireylere göre başkasına bulaştırma olasılığı %65 daha az.

Delta's rise is fuelled by rampant spread from people who feel fine

Mallapaty S. Nature. 2021 Aug 19
doi: 10.1038/s41586-021-02259-2

İki doz SARS-CoV-2 aşısı, ortaya çıkan endişe verici varyantlara karşı güçlü bağışıklık yanıtı sağlar

Yapılan bir çalışmada 2020'nin başlarında doğal enfeksiyon geçirenlerin yanı sıra yakın zamanda aşılanmış bir Birleşik Krallık kohortunun antikorları ve T hücreleri analiz edildi. Dolaşımdaki orijinal köken B'nin referans izolatu ile endişe verici varyantların (VOC) nötralizasyonunun iki doz aşılananlara kıyasla tek doz aşılanan veya enfeksiyonu geçirenlerde azaldığı gösterildi. İki aşı dozundan sonra yüksek büyüklükte T hücresi yanıtı üretilirken, bu yanıtın çoğunluğunun prototip B izolatu ve VOC arasında korunan

epitoplara karşı yönlendirildiği gözlemlendi. Çalışmanın sonucu, önceki ve diğer ortaya çıkan varyantlara karşı koruma sağlamak için aşılama yoluyla yüksek potensli bağışıklık yanıtları oluşturma ihtiyacını vurgulamaktadır.

Two doses of SARS-CoV-2 vaccination induce robust immune responses to emerging SARS-CoV-2 variants of concern
Skelly D.T., et al. Nat Commun 12, 5061 (2021).
doi: 10.1038/s41467-021-25167-5

Booster Dozu Hakkında

ABD'de Sağlık ve İnsan Hizmetleri departmanından (HHS) halk sağlığı ve tıp uzmanları; antikor sayısının giderek azaldığını gösteren verilerin yayınlanması ve Delta varyantının giderek hakim olması nedeniyle 20 Eylül haftası itibarıyla, ikinci mRNA aşı dozu üzerinden 8 ay geçen kişilere booster doz uygulanmasını planladıklarını 18 Ağustos 2021 tarihinde açıkladı.

Joint Statement from HHS Public Health and Medical Experts on COVID-19 Booster Shots

Salgınlar ve sanat tarihi

65-180: Antonine Vebası:

Antonine Salgını ya da bazı kaynaklarda geçtiği adıyla Galen Salgını, ortaya çıktığı M.S. 165 yılına kadar Roma'nın ve insanlığın gördüğü en büyük salgındır. Tarihte görülen ilk salgın değildi, Roma'da da, Atina'da da ya da dünyanın başka bir ucunda da daha önce salgınların meydana geldiğini biliyoruz; fakat bu salgın büyüklüğünü ve etkisini bilebildiğimiz ilk salgındır. Yaklaşık 5 milyon kişinin, bir ordunun ve hatta bir ya da iki Roma İmparatorunun (Lucius Verus ve Marcus Aurelius) ölümüne neden olduğu tahmin ediliyor. Mimari kanıtlar, pandemiyi olası bir sanatsal sonucu olarak 166 ve 180 yılları arasında sivil bina projelerinde bir duraksama olduğunu gösteriyor.

Bu pandemi, yandaki resmin (pandemiden birkaç yüzyıl sonra yapılmış) üst merkezinde tasvir edilen ünlü doktor Galen'den sonra bazen Galen Vebası olarak da adlandırılır. Hastalığın tanımlarını kaydetti, hastalığın dokuzuncu gününde ateş, ishal, boğaz ağrısı ve deri döküntülerinden bahsetti. Bilim insanları, hastalığın çiçek hastalığı veya kızamık olabileceğini tahmin ettiler. Çiçek hastalığı teorisine uygun olan diğer kanıtlar, görünüşe göre bazı arkeolojik buluntular üzerindeki olası çiçek hastalığı püstüllerinin tasvirleridir.

735-737: Japon çiçek hastalığı salgını

700'lerde görülen Japon çiçek hastalığı salgını, Japonya'nın tarihi boyunca kaydedilen birçok çiçek hastalığı salgınının ilkiydi ve muhtemelen tüm nüfusun üçte birini -yaklaşık bir milyon kişi- öldürdü.

Japon folkloründe çiçek hastalığı kötü ruhu "hōsōshin" birçok resim ve baskıda gözlenmektedir. Köylerinin etrafına büstler yerleştirmenin, kırmızı rengin ve köpeklerin bu kötü ruhu kovduğuna inanıldı.

1347-1351: Kara Ölüm

Kara Veba olarak da bilinir, muhtemelen tarihte en kötü şöhrete sahip salgındır. Yaklaşık 75 ila 200 milyon ölüme sebep olmuştur. Hastaların resmedilmiş bir tasvirini yok, sadece Kara Ölüm'ün sonuçlarının tasvirini var. Çünkü büyük olasılıkla ressamla da bu hastalığa yakalanmaktan korktu.

Amerika ve Okyanusya Çiçek Hastalığı ve kolonizasyona bağlı diğer epidemiler:

Çiçek hastalığının yerli topluluklara yayılması, en az 56 milyon insanın ölümüne neden oldu. Avustralya veya diğer kolonize bölgelerde gerçekleşen yerli ölümleri bu rakama dahil değil.

Kristof Kolomb Amerika'ya 1492'de geldi ve seferleri İspanyol fetih gruplarının Meksika Aztek ve Perulu İmparatorluklarını çiçek hastalığının büyük yardımıyla başarıyla fethetmesine ve İspanyol sömürgecilğine yol açtı.

1492 ve sonrası:

1855-1960:

3. Veba Pandemisi

İki yüz yıla yayılan, yavaş ve uzun soluklu son veba salgınının oldukça yakın bir zamanda yaşandığını bilmek korkutucu.

12 milyon insanın ölümünden sorumlu olan bu salgında, dönem itibarıyla ilk kez fotoğraflar karşımıza çıkıyor.

Bugün bu kareleri hem tarihe güçlü bir tanıklık hem de fotoğraf sanatının çarpıcı örnekleri olarak kabul edebiliriz.

Fotoğraf 1 – 1897, Hindistan'ın Karaçi şehrinde sağlık görevlileri veba hastalarını dezenfekte etme çabasında. Wellcome Collection Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

Fotoğraf 2 – 1896-1897, Bombay'da bir Veba Hastanesi Wellcome Collection. Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

1918-1920: İspanyol Gribi

20. yüzyılın başında yaşanan İspanyol Gribi salgınının sanat açısından özel bir anlamı var. İspanyol gribi, gerçek sanatsal temsillerini görebildiğimiz ilk pandemidir. Bunun nedeni, tüm zamanların en büyük ressamlarından bazılarının salgını tam anlamıyla yaşamış olmasıdır. Örneğin ünlü 'Çiğlik' tablosunu yaratan Edward Munch, hastalıkla yaşadığı günlerde iki otoportre çalışması yapmıştır.

Bir diğer ünlü ressam Gustav Klimt'in büyük ihtimalle bu hastalıktan dolayı hayatını kaybettiği düşünülmektedir. Ne acıdır Klimt'in arkadaşı ve akıl hocası olduğu bir diğer ünlü ressam olan Edward Schiele de salgını ve hastalıkla yaşadığı günlerde portrelerini yapmıştır.

Resim 1 - Egon Schiele, ölüm döşeginde Gustav Klimt, 1918.

Resim 2 - Edward Munch, İspanyol gribi sonrası otoportre, 1919.

1981-Günümüz:

HIV/AIDS Pandemisi

Bugüne dek 32 milyon insanın ölümünden sorumlu HIV virüsü, 80'ler ve 90'lardaki gücünde olmasa da bugün de insanlığı etkilemeye devam ediyor.

Ünlü bir Amerikan sanatçısı olan Keith Haring'in 1989 tarihli AIDS karşıtı işi **Ignorance = Fear / Silence = Death**, ikonik bir esere dönüşmüştür. Sanatçı bir yıl sonra AIDS belirtileriyle hayatını kaybetmiştir.

Yine o dönemde Robert Mapplethorpe, Felix-Gonzales Torres, David Laub, Peter Hujar, and Derek Jarman gibi isimler de son derece etkili sanatsal çalışmalara imza atmışlardır.

Dönemin etkili bir çalışması da David Wojnarowicz'e ait İsimli (Düşen Bufalolar) adlı çalışmadır. Bir uçurumdan düşen bufalolar imgesi, AIDS kurbanlarının kaçınılmaz ölümlerini simgeler.

Resim 1 - Keith Haring, Ignorance = Fear / Silence = Death, 1989. Courtesy Keith Haring Foundation

Resim 2 - David Wojnarowicz - Untitled (Falling Buffalos)